

Курс “Сталий розвиток громад”

Тема 1
Сталий розвиток. Сталі
громади

Сталий розвиток (англ. Sustainable development) — загальна концепція стосовно необхідності встановлення балансу між задоволенням сучасних потреб людства і захистом інтересів майбутніх поколінь, включаючи їх потребу в безпечному і здоровому довкіллі

Концепція сталого розвитку ґрунтується на п'яти головних принципах:

- Людство дійсно може надати розвитку сталого і довготривалого характеру, для того, щоб він відповідав потребам теперішніх поколінь, не втрачаючи при цьому можливості майбутнім поколінням задовольняти свої потреби.
- Обмеження, які існують в галузі експлуатації природних ресурсів, відносні. Вони пов'язані з сучасним рівнем техніки, соціальної організації та із здатністю біосфери до самовідновлення.
- Необхідно задовольнити елементарні потреби всіх людей і всім надати можливість реалізувати свої надії на благополучніше життя. Без цього сталий і довготривалий розвиток просто неможливий. Одна з головних причин виникнення екологічних та інших катастроф – бідність.
- Необхідно налагодити стан життя тих, хто користується надмірними засобами, з екологічними можливостями планети.
- Розміри і темпи росту населення повинні бути погоджені з виробничим потенціалом глобальної екосистеми Землі, що змінюється.

Основні компоненти сталого розвитку

Економічна складова

- Оптимальне використання обмежених ресурсів і використання екологічних – природо-, енерго- і матеріало-зберігаючих технологій, включаючи видобуток і переробку сировини, створення екологічно прийнятної продукції, мінімізацію, переробку і знищення відходів

Соціальна складова

- Стабільність соціальних і культурних систем, в тому числі, скорочення числа руйнівних конфліктів між людьми
- Справедливий розподіл благ
- Збереження культурного капіталу і різноманіття в глобальних масштабах
- Людина повинна брати участь у процесах, які формують сферу її життєдіяльності, сприяти прийняттю і реалізації рішень, контролювати їх виконання

Екологічна складова

- Забезпечення цілісності біологічних і фізичних природних систем
- Збереження здатності екосистем до самовідновлення і динамічної адаптації
- Запобігання деградації природних ресурсів, забрудненню навколишнього середовища і втрати біологічного розмаїття

Єдність концепцій

- Всі три елементи сталого розвитку повинні розглядатися збалансовано
- Взаємодія екологічної, економічної та соціальної складових

!!! Завдання: подивитися та обдумати коротке відео

(у вільному доступі в мережі Інтернет)

Коротко і зрозуміло про сталий розвиток

Доступно за посиланням:

https://www.youtube.com/watch?v=QzdkDJeHptM&list=PL2fiOpBOiLwkY1_2iG23Mu9_xU5yDU2HW

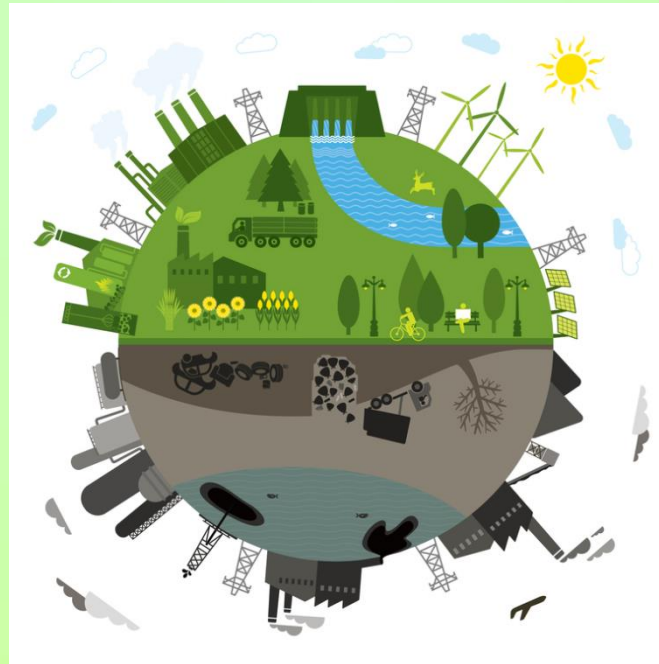
Основні міжнародні документи у галузі сталого розвитку

!!! Завдання: ознайомитися із основними розділами наведених документів

- Доповідь Всесвітньої комісії з питань довкілля та розвитку "Наше спільне майбутнє", 1987 (<http://www.un.org/ru/ga/pdf/brundtland.pdf>)
- Порядок денний на XXI століття, 1992 (http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/pdf/agenda21.pdf)
- Декларація тисячоліття ООН, 2000 (http://www.unaids.org.ua/files/Millennium_Declaration_Rus.pdf)

Чому сталий розвиток важливий?

- За визначенням у незбалансованого розвитку немає майбутнього – така ситуація просто не може тривати довго

Приклади з історії – Острів Пасхи

- Острів Пасхи сьогодні — це острів без лісу з неродючим вулканічним ґрунтом. Проте до часу заселення полінезійцями в IX-X століттях за даними палінологічних досліджень був вкритий густим лісовим покривом.
- Полінезійці вирубували ліс як для господарських потреб (кораблебудування, будівництво житла, транспортування моаї тощо), так і для звільнення місць під посіви сільськогосподарських культур. В результаті інтенсивної вирубки, що тривала впродовж століть, ліс був знищений повністю приблизно до 1600 року. Наслідком цього стала вітряна ерозія ґрунтів, що знищила родючий шар, різке скорочення вилову риби через відсутність лісу для будівництва човнів, падіння виробництва продовольства, масовий голод, канібалізм і скорочення населення в кілька разів за кілька десятиліть.

!!! Завдання: подивитися та обдумати коротке відео

(у вільному доступі в мережі Інтернет)

Острів Пасхи

Доступно за посиланням:

<https://www.youtube.com/watch?v=sflbRioWHKA>

Сталі громади

- Термін «сталі громади» має різні визначення, але, по суті, відноситься до громад, спланованих, побудованих або модифікованих з метою сприяння сталому існуванню.
- Сталі громади, як правило, зосереджені на екологічній і економічній стійкості, розвитку міської інфраструктури, соціальної справедливості та муніципального управління. Термін іноді використовується як синонім «зелених міст», «еко-спільнот», і «сталих міст» тощо.

Сталі громади функціонують на принципах здорового довкілля:

- Захист та збереження екосистем і біорізноманіття;
- Збереження водних ресурсів, землі, енергії і невідновлюваних ресурсів;
- Використання стратегій і технологій, щоб звести до мінімуму забруднення навколишнього середовища;
- Використання відновлюваних ресурсів не швидше, ніж швидкість їх оновлення;
- Інфраструктура, яка покращує доступ до послуг і ринків, не завдаючи шкоди навколишньому середовищу.

Сталі громади функціонують на принципах соціального благополуччя:

- Задоволення основних людських потреб у чистому повітрі і воді, здоровій їжі;
- Доступне надання якісної медичної профілактики і допомоги, лікування для всіх членів спільноти;
- Безпечне і здорове житло, доступне для всіх;
- Рівний доступ до якісних послуг освіти, формальної і неформальної;
- Захист і повага основних прав людини всіх членів спільноти;
- Захист, поліпшення і зміцнення суспільних проявів культурного розмаїття, цінностей, звичаїв і традицій.

Сталі громади функціонують на принципах економічної безпеки:

- Члени громади на справедливій основі виграють від сильної і здорової економіки, орієнтованої на громаду;
- Реінвестування ресурсів у місцеву економіку;
- Максимізація місцевої власності бізнесу;
- Значні можливості працевлаштування для всіх громадян;
- Відповідальне і доступне навчання на робочих місцях і освітні програми, які дозволяють пристосуватися до майбутніх потреб;
- Компанії, які підвищують сталість громади.

Приклади сталих громад

- У світі нараховується сотні прикладів сталих громад і їх кількість невпинно зростає

!!! Завдання: ознайомитися із існуючими прикладами сталих громад за допомогою інтернет-ресурсів, таких як

<http://www.sustainable-communities.eu/>

Питання для самоконтролю

- Розкрийте суть поняття “сталий розвиток”.
- Які основні компоненти включає концепція сталого розвитку? Охарактеризуйте кожен компонент.
- Які основні документи у галузі сталого розвитку ви знаєте? Коротко розкрийте їх основний зміст.
- Чому сталий розвиток важливий?
- Що означає термін «сталі громади»?
- На яких принципах базуються сталі громади?
- Наведіть приклади сталих громад.